

POLSKA AKADEMIA NAUK
INSTYTUT HISTORII

PL ISSN 0023-5903

KWARTALNIK HISTORYCZNY

Rocznik XCI

Nr 1

WARSZAWA 1984

POLSKA AKADEMIA NAUK
INSTYTUT HISTORII

KWARTALNIK HISTORYCZNY

ROCZNIK XCI
1984

PAŃSTOWE WYDAWNICTWO NAUKOWE
WARSZAWA – POZNAŃ 1984

KOMITET REDAKCYJNY

Ludwik Bazyłow, Andrzej Brożek, Adam Galos, Antoni Gąsiorowski, Stanisław Gierszewski, Aleksander Gieysztor, Tadeusz Jędruszcza (redaktor), Irena Koberdowa, Witold Kula, Czesław Małajczyk, Marian Małowist, Jerzy Maternicki, Jerzy Michalski (zastępca redaktora), Edward Potkowski (sekretarz), Emanuel Rostworowski, Franciszek Ryszka, Henryk Samsonowicz, Monika Senkowska-Gluck, Andrzej Skrzypek (sekretarz), Witold Stankiewicz, Jacek Staszewski, Józef Ryszard Szaflik, Jerzy Topolski, Lech Trzeciakowski, Witold Tyloch, Jan Wimmer, Aleksandra Witkowska, Marian Wojciechowski.

ADRES REDAKCJI

Instytut Historii PAN
00-272 Warszawa, Rynek Starego Miasta 29/31, 31-02-61

PANSTWOWE WYDAWNICTWO NAUKOWE ODDZIAŁ W POZNANIU

Wydanie pierwsze. Nakład 3362+138 egz. Ark. wyd. 22,5. Ark. druk. 15,75. Papier druk. sat. V kl. 70 g, 70×100. Oddano do składania w październiku 1983 r. Podpisano do druku i druk ukończono w maju 1984 r. Zam. nr 631/12. T-70. Cena zł 150,—

DRUKARNIA UNIWERSYTETU IM. A. MICKIEWICZA W POZNANIU

СОДЕРЖАНИЕ

Роман Михаловски — Святая мощь основателя монастыря (Германия в XI-XII в.)	3
Ярослав Поразиньски — Политические и общественные функции советов сената в 1697-1717 гг.	25
Бронислав Войцеховски — Детство и молодость Юзефа Пулаского. Дополнительные данные к биографии творца Барской конфедерации	45
Барbara Ратыньска — Экономические проблемы в советско-германских отношениях в 1922-1923 гг.	59
Иreneуш Колендо — Проблема границ и концепция послевоенного союза Польши с Чехословакией в 1940-1943 гг. (на основе документов)	89
Януш Калиньски — Усиленная коллективизация сельского хозяйства (1948-1956)	111

ОБЗОРЫ — ПОЛЕМИКИ — ПРЕДЛОЖЕНИЯ

Якуб Гольдберг — Конверсия и марьяж	137
Ежи Томашевски — Чехословацкое издательство, посвященное экономической истории	145
Кшиштоф Дунин-Вонсович — Новейшая история в т. XXVI Польского биографического словаря	151

РЕЦЕНЗИОННЫЕ СТАТЬИ

Владислав Заевски, Андрей Вычаньски — Заметки о польской дипломатии	155
Юлиуш Бардах, Ярослав Юркевич — Польско-литовские отношения в начале II мировой войны	169
Рецензии	175
Хроника	235
In memoriam	245

TABLE DES MATIÈRES

Roman Michałowski — Le pouvoir sacré du fondateur d'un couvent (Allemagne XI - XII ^e s.)	3
Jarosław Poraziński — Les fonctions politiques des conseils du Sénat en 1697 - 1717	25
Bronisław Wojciechowski — L'enfance et la jeunesse de Józef Pułaski. Contribution à la biographie de l'auteur de la confédération de Bar	45
Barbara Ratyńska — Les problèmes économiques dans les rapports soviéto — allemands 1922 - 1923	59
Ireneusz Kolenko — Le problème des frontières et la conception, en 1940 - 1943, de l'union entre la Pologne et la Tchécoslovaquie après la guerre (à la lumière des documents)	89
Janusz Kaliński — La collectivisation intense de l'agriculture (1948 - 1956)	111

REVUES — POLEMIQUES — PROPOSITIONS

Jakub Goldberg — La conversion et le mariage	137
Jerzy Tomaszewski — Une publication tchécoslovaque sur l'histoire de l'économie	145
Krzysztof Dunin-Wąsowicz — L'histoire récente dans le tome XXVI du Dictionnaire biographique polonais	151

CRITIQUES ET COMPTES RENDUS

Władysław Zajewski, Andrzej Wyżański — Observations sur la diplomatie polonaise	155
Juliusz Bardach, Jarosław Jurkiewicz — Les relations polono-lituaniennes au début de la Deuxième Guerre mondiale	169
Critiques	175
Chronique	235
In memoriam	245

SPIS TREŚCI

Roman Michałowski — Święta moc fundatora klasztoru (Niemcy XI-XII wieku)	3
Jarosław Poraziński — Funkcje polityczne i ustrojowe rad senatu w latach 1697-1717	25
Bronisław Wojciechowski — Dzieciństwo i młodość Józefa Pułaskiego. Przyczynek do życiorysu twórcy konfederacji barskiej	45
Barbara Ratyńska — Problemy gospodarcze w stosunkach radziecko-niemieckich 1922-1923	59
Ireneusz Kolenko — Problem graniczny a koncepcja powojennego związku Polski i Czechosłowacji z lat 1940-1943 (w świetle dokumentów)	89
Janusz Kaliński — Forsowna kolektywizacja rolnictwa (1948-1956)	111

PRZEGŁĄDY — POLEMIKI — PROPOZYCJE

Jakub Goldberg — Konwersja i mariaż	137
Jerzy Tomaszewski — Czechosłowackie wydawnictwo poświęcone historii gospodarczej	145
Krzysztof Dunin-Wąsowicz — Historia najnowsza w XXVI tomie Polskiego Słownika Biograficznego	151

ARTYKUŁY RECENZYJNE I RECENZJE

Władysław Zajewski, Andrzej Wyczański — Uwagi o dyplomacji Polski	155
Juliusz Bardach, Jan Jurkiewicz — Stosunki polsko-litewskie w początkach II wojny światowej	169
Wiesław Piątkowski, Eugeniusz Zieliński — Społeczeństwo i państwo w myśl ludowej II Rzeczypospolitej	187
T. Łoposzko, Ruchy plebejskie w Rzymie (Od Grakchów do Cezara) — Andrzej Ładomirski	197
J. Basarab, Pereiaslav 1654: A Historiographical Study. The Canadian Institute of Ukrainian Studies. The University of Alberta — Zbigniew Wójcik	201
Społeczeństwo staropolskie. Studia i szkice, t. III pod red. A. Wyczańskiego — Andrzej Karpiński	204
G. Hagenau, Jan Sobieski Der Retter Wiens — Zbigniew Wójcik	210
J. Maternicki, Historiografia polska XX wieku. Część I. Lata 1900-1918 — Ludwik Bazyłowski	212
Encyklopedia powstań śląskich, zespół redakcyjny: F. Hawranek, A. Kwiątek, W. Lesiuk, M. Lis, B. Reiner — Andrzej Brożek	215
J. Klimko, Vývoj územia Slovenska a utváranie jeho hranic — Józef Ciągwa	220
B. Ratyńska, Ludność i gospodarka Warszawy i okręgu pod okupacją hitlerowską — Czesław Łuczak	224

C. Łuczak, Polityka ekonomiczna Trzeciej Rzeszy w latach drugiej wojny światowej — Irena Pietrzak-Pałowska	225
A. Lubbe, Imperium europejskie? Ekspansja Europy a powstanie gospodarki światowej — Janusz Skodlarski	231

KRONIKA

Jubileusz Prof. dra Józefa Andrzeja Gierowskiego — Krystyn Matwiowski	235
XVI Konferencja Wspólnej Komisji Podręcznikowej PRL — RFN w Warszawie — Lech Trzeciakowski	236
Staropolskie archiwalia otrzymane przez Archiwum Główne Akt Dawnych z Bremy — Edward Potkowski	243

IN MEMORIAM

Helena Hleb-Koszańska (13 VI 1903 - 16 IV 1983) — Władysław Chojnacki .	245
---	-----

**CENTRALNY KATALOG
ZAGRANICZNYCH CZASOPISM I WYDAWNICTW CIĄGŁYCH**

Centralny katalog zagranicznych czasopism i wydawnictw ciągłych znajdujących się w bibliotekach Polskiej Akademii Nauk i towarzystw naukowych dotowanych przez PAN dostarcza informacji bibliograficznych o ponad 18 000 tytułów wydawnictw z różnych dziedzin i dyscyplin naukowych.

Katalog jest prowadzony przez Bibliotekę Polskiej Akademii Nauk w Warszawie w formie kartoteki od 1961 roku. Biblioteka udziela informacji na podstawie katalogu na miejscu (Pałac Kultury i Nauki, VI piętro, pokój 607), telefonicznie (20-02-11 wew. 25-90) lub za pośrednictwem teleksu (815360).

Katalog jest aktualizowany bieżąco na podstawie opisów bibliograficznych nadsyłanych z około 120 bibliotek Akademii.

Opis katalogowy zawiera dane o tytule (ewentualnie i podtytule), wydawnictwie, miejscu wydania, częstotliwości, zasobach w obrębie tytułu (rocznik, zeszyty, numery), sposobie nabycia (prenumerata, kupno, wymiana, dar), jego lokalizacji w danej placówce (bibliotece), a także informuje, czy wydawnictwo zostało zmikrofiszowane.

Pewna liczba czasopism zagranicznych posiadanych przez biblioteki PAN jest dostępna również w postaci mikrofisz znajdujących się w Ośrodku Informacji Naukowej PAN, który publikuje wykazy czasopism zmikrofiszowanych oraz udostępnia kopie mikrofisz, a także odbitki czytelne gołym okiem na życzenie użytkowników.

Centralny katalog zagranicznych czasopism i wydawnictw ciągłych jest źródłem informacji o bieżących wpływach oraz informacji retrospektywnej za okres ponad 20 lat.

Cena zł 150,—

TYLKO PRENUMERATA ZAPEWNI REGULARNE OTRZYMYWANIE

KWARTALNIKA HISTORYCZNEGO

Warunki prenumeraty

Cena prenumeraty krajowej

rocznie zł 600,—

półrocze zł 300,—

Prenumeratę na kraj przyjmują Oddziały RSW „Prasa-Książka-Ruch” oraz urzędy pocztowe i doręczyciele w terminach:

- do 25 listopada na I półrocze roku następnego i na cały rok następny,
- do 10 czerwca na II półrocze roku bieżącego.

Jednostki gospodarki uspołecznionej, instytucje, organizacje i wszelkiego rodzaju zakłady pracy zamawiają prenumeratę w miejscowych Oddziałach RSW „Prasa-Książka-Ruch”, w miejscowościach zaś, w których nie ma Oddziałów RSW — w urzędach pocztowych.

Czytelnicy indywidualni opłacają prenumeratę wyłącznie w urzędach pocztowych i u doręczycieli.

Prenumeratę ze zlecaniem wysyłki za granicę przyjmuje RSW „Prasa-Książka-Ruch”, Centrala Kolportażu Prasy i Wydawnictw, ul. Towarowa 26 00-958 Warszawa, konto NBP nr 1531-71 — w terminach podanych dla prenumeraty krajowej.

Prenumerata ze zlecienniem wysyłki za granicę jest droższa od prenumeraty krajowej o 50% dla zleciennodawców indywidualnych i o 100% dla zleciennodawców instytucji i zakładów pracy.

Bieżące i archiwalne numery można nabyc lub zamówić we Wzorcowni Wydawnictw Naukowych PAIN-Ossolineum-PWN, Pałac Kultury i Nauki (wysoki partner) 00-901 Warszawa oraz w księgarniach naukowych „Domu Książki”.

Subscription orders for all the magazines published in Poland available through the local press distributors or directly through the

Foreign Trade Enterprise

ARS POLONA

00-958 Warszawa, Krakowskie Przedmieście 1, Poland

Our bankers:

BANK MIASTOWY WARSZAWA S. A.

Kwart. Hist. R. XC, z. 3, 1988

Indeks 36310